1.1. Hinduizm'in Tarihçesi

Hinduizm, çok uzun bir tarihî süreç içerisinde, çok farklı inanç ve kültürlerin birleşmesi neticesinde oluşmuştur. Hinduizm, kendinden sonra ortaya çıkan Budizm, Caynizm ve Sihizm'e kaynaklık etmiştir.

Hint Avrupalı göçmenlerden olan Aryanlar MÖ 1700'lerden itibaren Orta Asya'dan göç ederek Hint alt kıtasına gelip yerleşmiş, Aryanların dinî inanç ve gelenekleri ile daha alt bir kültür olan yerli halkların inancının karışımı sonucu Hinduizm doğmuştur.[1]

Hinduizm'i tarihî gelişim süreci içerisinde dört dönemde incelemek mümkündür. Bunlar sırasıyla; *Vedalar Dönemi, Klasik Hinduizm Dönemi, Ortaçağ Dönemi* ve *Modern Dönemdir.*

Hinduizm dininin yaygın olduğu bölgeyi gösteren harita

BİLGİ KUTUSU

Hindu ve Hinduizm Kavramları

- Hindu kelimesi, başlangıçta İndus nehrinin doğusunda yaşayan insanlar için kullanılan coğrafi ve etnik bir kavramdı. Hindistanlı anlamına gelmekteydi.
- Zamanla Hint alt kıtasında yaşayan halkların dinini tanımlamak için kullanılmaya başlandı. Günümüzde yaygın olarak bilinen Hinduizm adı ise ilk kez 17. yüzyıldan itibaren Batılılar tarafından kullanılmaya başlanmıştır.
- Hindular kendi dinleri için Hinduizm adını kullanmazlar. Bunun yerine "ezeli yasa" anlamında "Sanatana Dharma" veya sadece "Dharma" demeyi tercih ederler.

(Mahmut Aydın, Anahatlarıyla Dinler Tarihi, s. 59)

1 Ali İhsan Yitik, "Hinduizm", Dinler Tarihi El Kitabı, s. 324.

KRONOLOJİK HİNDUİZM TARİHİ	
DÖNEM	OLAY
Vedalar Dönemi (MÖ 2000-500)	• Başta Vedalar olmak üzere Hindu kutsal metinleri yazıya geçirilmiştir. • Çok tanrıcılık hâkimdir. Savaş tanrısı İndra ön plandadır. • Kurban en yaygın ayindi. • Dinî metinlerin açıklanmasında tek otorite Brahmin sınıfıdır. • Kast sistemi (toplumsal sınıflar) ortaya çıkmıştır.
Klasik Hinduizm Dönemi (MÖ 500-MS 800)	• Budda ve Mahavira Hinduizm'deki çok tanrıcılığa, kanlı kurban ayinlerine, kast sistemine ve Brahminler'in otoritesine karşı çıkmıştır. Bunun sonucunda Budizm ve Caynizm dinleri doğmuştur. • Hinduizm Hint yarımadasının tamamına hâkim olmuştur. • Dönemin sonlarına doğru Brahma'nın yanında Vişnu ve Şiva adlı tanrısal varlıklar öne çıkmaya başlamıştır. • Kutsal metinler şruti (vahiy) ve smriti (gelenek) şeklinde ayrılmıştır. • Çok sayıda mabed inşa edilmiştir. • Kurban ayini yerine, evlerde tanrısal varlıkları sembolize eden heykellerin önünde yapılan ayin (puja) yaygınlık kazanmaya başlamıştır.
Ortaçağ Dönemi (MS 800-1800)	• İslamiyet'in bölgeye ulaşmasıyla Hindu dinî düşüncesinde ciddi değişim ve dönüşüm yaşanmıştır. • Özellikle İslamiyet'in tevhit inancı, sınıfsız toplum anlayışı ve bölgede yaşayan mutasavvıfların öğretisi Hint toplumunu derinden etkilenmiştir. • Halk arasında yeni bir kurtuluş yolu olarak Bhakti-yoga (zühd yolu) yayıldı. • Babür İmparatoru Ekber Şah, Hindistan'daki tüm dinleri din-i ilahî adı altında birleştirmeye çalışmıştır. • Hindu dinine mensup Guru Nanak, Hindular'ın çok tanrılı ve putperest inanışlarına, kast sistemine ve Brahminler'in aşırılığa varan uygulamalarına karşı çıkmıştır. Hinduizm'in içinden Sihizm adı verilen yeni bir din doğmuştur.
Modern Dönem (1800'den Günümüze)	• Hıristiyanlığın etkisiyle Hinduizm'de yeni gelişmeler yaşanmıştır. • Hinduizm'i evrensel bir din hâline getiren yeni akımlar ortaya çıkmıştır. • Ram Mohan Roy, Brahma Samaj hareketini kurarak Hinduizm'i çok tanrılı inançlardan arındırmak ve toplumu dul kadınların yakılması (sati) gibi geleneklerden kurtarmak istemiştir. • Sri Ramakirişna, Ramakrişna akımını kurdu. O, tüm dinlerin mensuplarını Tanrı'ya götüren farklı yollar olduğunu öne sürmüştür. • Mahatma Gandi, sivil itaatsizlik yoluyla Hindistan'ın bağımsızlığını kazanmasına öncülük etmiş (1947) ve adaletsizliğe ve ayrımcılığa kaşı çıkarak din ile siyaseti birleştirmiştir.